

گفت‌وگوی صبا بارضا مهدوی، دبیر چهلمین جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر

سند ملی موسیقی ضامن اتفاقات خوب در آینده است

آزاده صالحی
گفت‌وگو

طی روزهای گذشته، اسامی اعضای شورای سیاست‌گذاری و دبیر جشنواره موسیقی فجر اعلام و در این بین، رضا مهدوی بار دیگر به عنوان دبیر جشنواره انتخاب شد. این چهلمین دوره از جشنواره موسیقی است که همچون گذشته در ماه‌های آتی برگزار می‌شود. مهدوی که خود از سنتورنوازان برجسته است، تا امروز طراحی و مدیریت ۲۱ جشنواره سراسری و ملی را از دهه ۷۰ در گونه‌های مختلف نواهی، دستگاهی و تلفیقی تا امروز به عهده داشته است. با او درباره رویکردهای چهلمین دوره از جشنواره موسیقی فجر به گفت‌وگو نشستیم.

منتهی در ۳۹ سال گذشته تبلیغات مناسبی از سوی رایزنان فرهنگی، سفارتخانه‌ها، سازمان فرهنگ‌وار تباطات اسلامی و دیگر نهادهای مرتبط صورت نگرفته است. در حالی که تجربه ثابت کرده است هنرمندان خارجی همواره از حضور در جشنواره موسیقی فجر استقبال کرده و دوست دارند که با موسیقی و موسیقی‌دان ایرانی آشنا شوند. وقتی به ایران می‌آیند اشاره می‌کنند که در کشورشان، تبلیغات منفی علیه ایران می‌شود، و وقتی به ایران می‌آیند و به شهرهای مختلف سفر می‌کنند می‌بینند این تبلیغات، دروغین است. این اتفاقات نه تنها در عرصه موسیقی که در بسیاری از موارد فرهنگی از اول انقلاب اسلامی تا امروز وجود داشته است. ما تلاش کردیم با برگرداندن عنوان بین‌الملل به جشنواره، به دنیا بگوییم که جشنواره ما از جهات مختلف بی‌نظیر است و جشنواره‌ای با این طول عمر که گونه‌های مختلف موسیقی را به نمایش بگذارد در جهان وجود ندارد. به خصوص این که یک وجه آن جشن انقلاب است و وجه دیگرش سیاست‌گذاری و بستر سازی کلان موسیقی کشور را شامل می‌شود و حکایت از ظرفیت گسترده نسل نود در این حیطه می‌دهد. هر چند معتقدم به آن شکلی که باید در این بخش بدلیل عهده‌ای موفق نبوده‌ایم.

خود شما فکر می‌کنید دلیل این مسئله چه بوده است؟

چون بدنه دولت یک جور در این زمینه مقاومت می‌کند و بخش خصوصی جور دیگر. در مجموع، همه دستگاه‌ها پای کار نیستند. مثلاً ما انتظار داریم به هنگام برگزاری جشنواره موسیقی، کل ۳۱ استان کشور درگیر برپایی چنین رویدادی شوند، ولی هر سال فقط بین ۱۴ تا ۱۶ استان شرکت می‌کنند و باقی استان‌ها بی تفاوتند. به نظرم استانداران باید پاسخگو باشند که چرا چنین جشنواره‌ای در استان آنها برگزار نشده است.

ممکن است یک دلیل به اختلاف نظر در بین دست‌اندرکاران بعضی از استان‌ها نسبت به برگزاری کنسرت‌ها بر گردد؟ خاطر می‌دهد هنرمندی به این مسئله اشاره داشت که برای برگزاری کنسرت در دوشهر هم‌جوار یک استان، با چنین مسئله‌ای مواجه بوده، یا وقتی ساز در تلویزیون نشان داده نمی‌شود چطور می‌توان انتظار داشت تا صداوسیما به تبلیغات بپردازد، این موارد نشان می‌دهد که موسیقی هنوز به آن شکلی که باید در جامعه ما از جایگاه درستی برخوردار نیست.

حرفتان درست است. بخشی از این مسئله هم به آنچه اشاره می‌کنید برمی‌گردد. هر چند شاید الان سه یا چهار استان داشته باشیم که اجازه برگزاری کنسرت ندهند که آن هم در مواقعی، کنسرت‌های مناسبی در این استان‌ها برگزار شده است. اما روی صحبت من به استان‌هایی است که امکان برگزاری کنسرت دارند و حتی در این سال‌ها از ستاد جشنواره، کمک ریالی هم دریافت کرده‌اند و به‌رغم در اختیار داشتن سالن‌های بانک‌ها، ورزشگاه‌ها، اداره کل ارشاد استان‌ها و دانشگاه‌ها... در این جشن ملی به آن شکلی که باید همکاری نکرده‌اند. جشنواره موسیقی فجر نگاه مردم‌وار و فرهنگی دارد و به‌رغم فراز و فرودهایی که تا امروز پشت سر گذاشته، از خاستگاه و باطن درستی برخوردار است، بنابراین ضرورت دارد که همه استان‌ها در این رویداد مشارکت داشته باشند.

برخی بر این باورند با وجود آن که اغلب جشنواره‌های فرهنگی هنری امروز بر چسب بین‌المللی راه‌یاد می‌کشند، اما عملاً به آن شکلی که باید نتوانسته‌اند در این بخش تأثیرگذار باشند و جشنواره موسیقی فجر هم از این قاعده مستثنی نبوده است، به نظر شما عملکرد کمی‌نگ در بخش بین‌الملل ناشی از کمبود اعتبارات بوده یا کشورها به دلایل مختلف در این رویداد مشارکت نکرده‌اند؟

در گذشته چنین نگاهی نبود که این جشنواره می‌تواند ابعاد بین‌المللی هم داشته باشد ولی هر چه در دوره‌های بعد پیش آمدیم، این نگاه جامع‌تر شد اگر چه کمبود بودجه اجازه نمی‌داد که این بخش در جشنواره پررنگ شود. سال گذشته در جریان برگزاری جشنواره، ما از ۱۲ گروه

یادم هست سال گذشته به این مسئله اشاره کرده بودید که قرار است دوره‌های آتی جشنواره دستخوش تغییراتی شود و حتی به این مسئله تأکید داشتید که با تغییر بیست درصدی جشنواره را پیش خواهید برد، حالا در آستانه چهلمین دوره این رویداد، فرصتی دست داده است تا از شما بپرسم این تغییرات بیشتر در کدام بخش‌های جشنواره حاصل شده و این که قرار است امسال شاهد رویکرد متفاوت‌تری در سیاست‌گذاری جشنواره باشیم یا به منوال سابق برگزار خواهد شد؟

بله، سال گذشته به ۲۰ درصدی که اعلام کردیم متعهد بودیم و در پایان جشنواره هم این مسئله تحقق یافت و مورد تقدیر وزیر و مقامات و برخی هنرمندان قرار گرفت. بخش رساله‌ها و پایان‌نامه‌های دانشجویان بود که چه مستقیم با رشته موسیقی و چه به شکل بینارشته‌ای راه‌اندازی و برای این بخش، جوایزی هم قائل شدیم. علاوه بر این، بخش کودکان و نوجوان که سال‌ها بود در جشنواره مغفول مانده بود یا اگر بود در حد هنرستان‌ها و یکی دو تا آموزش‌گاه با کارهای گروهی بود در جشنواره بصورت تکنوازی و بداهه احیاء شد. از آنجایی که شاخه موسیقی ملی ایران بداهه‌نوازی است می‌خواستیم بگوییم کودکان ما از ۷ تا ۱۸ سال این قابلیت را دارند که در سالن‌های رسمی و جشن ملی مثل جشنواره موسیقی فجر حضور یابند و توانایی خود را به رخ بکشند که خوشبختانه علیرغم فراخوان محدودی که داشتیم از این بخش استقبال زیادی شد. نکته سوم؛ بخش بانوان بود که اگر چه در سال‌های گذشته هم وجود داشت، اما با فراز و فرود و قوت و ضعف همراه بود و چندسالی هم بود که تعطیل شده بود و ما دوباره این بخش را در جشنواره به گردش جدی انداختیم. با وجود آن که سالن همیشگی برای اجرای بانوان یعنی سالن فرهنگسرای نیاوران در اختیار صندوق هنر قرار گرفته و از عهده معاونت هنری خارج شده بود و آنها هم این سالن را به دست تعمیر سپرده بودند، ماندیم که کجا باید اجرا کنیم؟! در نهایت؛ دوستان لطف کردند و سالن تالار وحدت را به اجرای بانوان اختصاص دادند و برای اولین بار بانوان در سه گونه نواهی، کلاسیک غربی و کلاسیک ایرانی در تالار وحدت به اجرای کنسرت پرداختند. نکته بعدی این که، نام بین‌الملل را به جشنواره برگرداندم. از جشنواره سال ۹۳ این واژه علیرغم این که در آیین‌نامه بود از جشنواره برداشته شد! نگاه من این بوده است که حتی اگر یک کشور خارجی با اجرایی جدی در جشنواره شرکت کند هم به این رویداد شکل بین‌الملل می‌دهد. باین نگاه، بخش بین‌الملل را به جشنواره آوردیم، چون باورمان این بود که این جشنواره در اندازه بین‌المللی است.

